AVİM Yorum • No: 2019 / 55 • Temmuz

AB'NİN YENİ ORTA ASYA STRATEJİSİ VE YAPICI AVRASYACILIK KAVRAMI

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

İki yıl önce yayımladığımız Yapıcı Avrasyacılık Arayışı başlıklı AVİM yorumumuzda, Avrasyacılık kavramını ele almış ve Türkiye'de bu kavramın yaygın olarak Batıya karşıt veya onunla uyuşmazlık olarak sınıflandırıldığını, ancak bu tür görüşlerin esasında Avrasya kavramının temel anlamına karşı haksızlık olduğunu dile getirmiştik.[1] Bu bağlamda aşağıdaki hususları belirtmiştik:

> Coğrafi olarak Avrasya, Lizbondan Vladivostoka uzanan devasa bir toprak parçasını kapsamaktadır. Dolayısıyla Türkiye açısından Avrasyacılığın ille de yukarıda belirtildiği gibi tanımlanması veya geliştirilmesi için bir zorunluluk bulunmamaktadır. Türkiyenin çıkarlarına en çok hizmet edecek olan şey, esasında, Türkiyenin, bir yandan Türkiyenin Batı ile olan kurumsallaşmış ilişkilerine değer veren, bir yandan da Türkiyenin doğusu ile ilişkilerinin arttırılmasının vaat ettiği potansiyelle ilgilenen bir Yapıcı Avrasyacılık benimsemesidir. Bu bağlamda Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) öne çıkardığı bu Avrasyacılık anlayışı, özetle Batının reddedilişine dayalı anlayışı reddetmekte, Türkiye açısından Avrasya kavramını daha farklı bir şekilde yorumlamaktadır. […]
>
> AVİMin savunduğu bu Yapıcı Avrasyacılık için ilk baştan itibaren uygun bir çerçeve program oluşturulmasının gerektiği de belirtilmelidir, zira bu Türkiyenin Avrasyanın Asya kısmıyla ilişkilerini genişletmesi için gerekli olacaktır. Böyle bir program, basit ikili anlaşmalardan başlayarak, Türkiyenin Yapıcı Avrasyacılığının örnek olarak Rusyanın Neo-Avrasyacılığıyla yan yana aynı coğrafyada var olmasını sağlayacaktır. Türkiyenin Yapıcı Avrasyacılığının bölgesel iş birliğini teşvik etmeye yönelik olduğu unutulmamalıdır. Bahsi geçen çerçeve program böylece Türkiyenin Yapıcı Avrasyacılığının, örnek olarak bölgesel iş birliğinden ziyade (Rus) etki alanı yaratmaya çalışan Rusyanın Neo-Avrasyacılığından ayırt edilmesini sağlayacaktır.

Söz konusu AVİM yorumunda ayrıca şu değerlendirmede bulunmuştuk:

> Yapıcı Avrasyacılık Türkiyede yaygın olan diğer Avrasyacılık görüşlerinin aksine Türkiyeye fayda sağlayacaktır; zira Yapıcı Avrasyacılık yeni rekabetler ve düşmanlıklar yaratmayı reddetmekte, bunun yerine değişen bir dünyada Türkiyenin kendisini daha iyi konumlandırabilmesine imkân verecek iş birliği için yeni yollar açmayı amaçlamaktadır. Bu, Türkiyenin Batı ile bütünleşmesini muhafaza ederken

aynı zamanda Doğu ile yeni bir bütünleşme sürecini başlatmasına izin verecektir. Yapıcı Avrasyacılık böylece Türkiyenin Batı ila Doğu arasında gerçek anlamda bir bağlantı noktası olarak faaliyet göstermesine olanak sağlayacaktır.

Yakın zamanda yayımladığımız bir AVİM analiz yazısında Avrupa Birliğinin (AB) Orta Asyadaki yeni 2019 stratejisini incelemiş ve bu stratejiye dair değerlendirmemizi dile getirmiştik.[2] Söz konusu analizimizde ayrıntılı bir şekilde açıklandığı üzere, AB geçtiğimiz ay AB Konseyinin 17 Haziranda Orta Asyayla ilgili yeni bir AB stratejisine ilişkin sonuçları kabul ettiğini açıkladı. AB, bu yeni stratejiyle, AB politikalarını bölgede ortaya çıkan yeni fırsatlara uyarlamayı öngörmektedir. AB, yeni stratejisinde, Orta Asyanın Avrupa-Asya bağlantısının geliştirilmesi hususundaki küresel çabalardaki stratejik rolünü kabul etmekte ve bu çabaların bölgeye yarar sağlaması gerektiğini vurgulamaktadır. Yeni AB stratejisi, Birliğin Orta Asya'da esnekliği, refahı ve bölgesel iş birliğini desteklemeye odaklanacağını belirtmektedir.

ABnin yeni 2019 Orta Asya stratejisinin Yapıcı Avrasyacılık kavramı için iyi bir örnek teşkil ettiğini söylememiz mümkündür. Bu bağlamda, AB'nin ve Türkiye'nin Yapıcı Avrasyacılık kavramı çerçevesinde Orta Asya'da iş birliği yapmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Böyle bir sonuca ulaşılabilmesi için ABnin Türkiye'yi Balkanlar'da yaptığı gibi bir rakip olarak görmekten kaçınması ve rekabete girmek yerine 55 yıllık ortağı Türkiye ile Orta Asya'da iş birliği yapması gerekmektedir. Birlikten güç doğacağının akılda tutulmasında yarar bulunmaktadır.

****Bu analiz yazısının aslı İngilizce olarak kaleme alınmıştır.***

****Resim: https://avim.org.tr***

[1] Mehmet Oğuzhan Tulun ve Teoman Ertuğrul Tulun, The Necessity Of Constructive Eurasianism, *Center For Eurasian Studies (AVİM)*, 12 Haziran 2017, blm. Commentary, 2017/51, https://avim.org.tr/en/Yorum/THE-NECESSITY-OF-CONSTRUCTIVE-EURASIANISM.

[2] Teoman Ertuğrul Tulun, EUs Central Asia Strategy 2019: What Is New?, *Center For Eurasian Studies (AVİM)*, 10 Temmuz 2019, blm. Analysis, 2018/16.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "AB'NİN YENİ ORTA ASYA STRATEJİSİ VE YAPICI

AVRASYACILIK KAVRAMI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2019 / 55. Temmuz 19. Erişim Ekim 30, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/AB-NIN-YENI-ORTA-ASYA-STRATEJISI-VE-YAPICI-AVRASYACILIK-KAVRAMI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır